

O mimopražském katolickém českém tisku.

Katolický český denní a týdenní tisk mimopražský zasluží také, aby mu jednou bylo aspoň trochu pozornosti věnováno. Jde tu především o tři deníky: „Hlas Lidu“ v Českých Budějovicích, „Den“ v Brně a „Našinec“ v Olomouci. Pak přicházejí v úvahu týdeníky: v Plzni „Český západ“, v Hradci Králové „Štít“, v Ml. Boleslavi „České listy“, na Moravě v Zábřehu „Severní Morava“, v Přerově „Právo“, v Kroměříži „Pozorovatel“, ve Valaš. Meziříčí „Noviny z Pod Radhoště“, v Mor. Ostravě „Ostravský kraj“, v Opavě „Naše Slezsko“, v Uher. Hradišti „Slovácké noviny“ a v Třebíči „Stráž“ (splýnula se znojemskou „Ochranou“). To je tak asi všechnen náš politický katolický tisk v Čechách a na Moravě, odhlížíme-li od listů všeho druhu v Praze vycházejících a od brněnských týdeníků, určených pro jednotlivé složky odborové, resp. stavovské (na př. „Selské Hlasy“, „Venkovské Noviny“, „Náš Věk“ atd.).

Když tak na tento náš novinový aparát hledím, tož musím říci (upouštím arcíř od úvah, do kterých bych se mohl s nejrůznějších hledisk pustit), že v leccos od Nového roku stal se pokrok. Některé listy projevily snahu a úsilí přizpůsobit se trochu více požadavkům doby. Jinak v tom ohledu jsme konservativní až běda. Na př. s radostí nyní beru do ruky královéhradecký „Štít“ i „Český Západ“, který dostal jinou úpravu, jiné rozdělení materiálu a pod. Je nyní bohatější a pestřejší. Jedním z nejlépe redigovaných týdeníků je však trebičská „Stráž“, která také vychází pod titulem „Ochrana“ pro Znojemsko. Je velmi svěže redakčně dělana. Má zejména dobré přehledy politické a nábožensko-kulturní a hned na vše ve svém kraji reaguje. Též valašsko-meziříčské „Noviny z Pod Radhoště“ dávají si od Nového roku velmi záležeti na redakci a snaží se být co neaktuálnější a ke všem význačným věcem doma a ve světě přihlížejí. Ke svému prospěchu také volily novou úpravu.

Ostatní listy jedou více méně ve vyjeté koleji. Některé (na př. „Pozorovatel“) líbují si v sáhodlouhých článcích. Neohlížíjí se na to, že oko dnešního čtenáře hledí na šedivé plochy kompresní sazby, nezpestřené titulky, skoro zoufale. A pak, dnes dlouhé úvahy vůbec vyšly již z módy. To je ta nejméně čtená část novin. Dnešní čtenář má docela jiné požadavky než měl, řekneme, před válkou. Proto nelze trvat na tom předválečném typu týdenního novinářství. Je to na anachronismus. Nejdříve ze všech týdeníků to pochopilo přerovské „Právo“, ale zase to někdy na úkor přehlednosti a uspořádanosti přehání.

Druhým nedostatkem některých našich listů je, že se nechávají svými tiskárny oddělit velmi nedbalou typografickou úpravou. Po té stránce by se také naše listy mohly zvelebiti.

Pokud se týká našich tří deníků, též nejpronikavější reformu provedl letos „Našinec“. Upravil svůj formát na formát většiny českých deníků. Tím asi získá úsporu na papíru, který nemusí dávat si zvlášť vyrábět, ježto má formát skladový. Zmenšení rozsahu nahrazuje petitovou sazbou. Též obsah svůj skoro z gruntu změnil. Už tolik váhy (však to bylo zbytečné) neklade na politickou část. Nyní všechnu zahraniční politiku shrnuje do mesaíkových přehledů, které jistě mají více obliby než dlouhé politické zprávy, které obyčejně se vyrábějí korespondenčními kancelářemi podle pravidla: mnoho křiku pro nic. Tím, že podává se nyní v „Našinci“ celý materiál světový ve zkratkách, může být mnoho věcí zaznamenáno a zachyceno. „Našinec“ také zavedl obrázky, čímž neobyčejně získal. Církevní rubriku, která mu tolik dobrého jména přinesla, vede dále pečlivě. Jenom by ještě měla redakce dohodnout se se svými spolupracovníky, aby jí neposílali zbytečně dlouhé články. Krátký, výstižný, obsažný článek se rád přečte, a také svědčí o mistru. Výhodou při „Našinci“ je, že ze sebe nedělá nějaký světový orgán a v rámci svých provinčních možností snaží se své čtenáře co nejlépe obsloužit. Co mu chybí, je část sportovní a vůbec tělovýchovná. Ta je odbývána macešsky. Ovšem čtít ji zavěsti znamenalo by asi zvětšení dvou čísel v týdnu na šest stran, když by všechen dosavadní materiál v listu se měl uplatnit. Též kulturní rubrika by potřebovala zdokonalení. Má přece „Našinec“ po té stránce velmi záslužnou minulost. Co však je při dnešní úpravě „Našince“ největší výhodou, je včasné vycházení v poledních hodinách, takže my v Brně dostaneme poštou „Našince“ ještě týž den odpoledne. To je jistě pro odběratele „Našince“ na celé střední Moravě neocenitelnou výhodou. Zkrátka řečeno: „Našinec“ dobře začal se reformovat, ať v tom pokračlé a všechno zachycující noviny a při tom je dělat i naprosto katolicky, k prospěchu dobré a svaté věci. Jde to, ale musí se na to jít s fortelem, musí být tiskárny jak se patří vybudované, a ne mít mašiny na rozsypání, musí k tomu být praví lidé, charakterní a zásadoví a pak se nesmí vydávat a redigovat noviny bez peněz! To je nonsens! Hřích proti zdravému rozumu!

Poznámka redakce: Otiskujeme tento počátek dubna zasláný věcný příspěvek jako podnět k diskusi, která může mít vliv na zlepšení našeho tisku.

kračuje, není u konce se vším, co by k svému prospěchu udělat mohl. Ovšem také bez snížení ceny v drobném se to neobejde.

Pořádnou, tvůrčí a své věci znalou redakci potřeboval budějovický „Hlas Lidu“. Místní činitelé z dvojtydeníku udělali deník a udržují jej, šlo by tudíž o to, aby tento malý deníček byl co nejlepší. Předně je nutno si uvědomiti konec konců velmi dobrou posici je d i n é h o českého denního listu v městě se 44.000 obyvatelů a s velkým zázemím. Kdyby to na mně záleželo, tož bych z „Hlasu Lidu“ udělal list především českobudějovický. Dnes se však z „Hlasu Lidu“ o životě jihočeské metropole, biskupského sídla, střediska značného školství a hodně vyvinutého ruchu kulturního dovíte velmi málo. Jako by se tam nehrálo divadlo, nepožádaly koncerty, výstavy, jako by se tam neschůzovalo, jako by tam nebylo centrum náboženského úsilí pro celý kraj atd. O dokonale místní reportáží policejní také není v „Hlasu Lidu“ ani stopy. Samy Budějovice by byly přece s to takový deníček materiálem zaplniti a udržeti. A kde je ten ostatní český jih, plný takových krás a historických památek a volající hlasitě o povšimnutí a pozornost. Já bych z „Hlasu Lidu“ udělal poledník, který by především městu a kraji se věnoval. Vnitřní politiku a zahraniční události by mohl sledovati v přehledech, vždyť přece nemůže konkurovat pražským raníkům, které asi do Českých Budějovic mohou jít i se svým II. vydáním. Myslím, že by se dal také z „Hlasu Lidu“ vybudovati dobrý regionální deníček, který by získával oblibu a rozšíření. Ovšem na to by nestačil jeden jediný člověk s primitivním redakčním zařízením. (Jefřichu Lipanský, poutníče Boží, hořejší řádky nečti proti vám, vždyť jste v Č. Budějovicích chvíli. Až si jihočeské město zamilujete jako svatou horu Athos, jistě všechno budete hledět provést.)

Náš brněnský deník „Den“, dle mého názoru, také vychází docela zbytečně jako raník. Kdybych mohl, tedy bych jej zreformoval asi takto: vymýtil bych průměru článků. Ty jsou pro každý menší list balastem, ne-li zabíjakem. Stačí jeden článek, nemusejí být hned dva nebo i tři. Uzávěrku z večerních hodin bych přeložil na hodiny polední, řekneme na jednu hodinu s poledne, aby mezi druhou a třetí hodinou mohl být „Den“ už venku, v prodejních, na nádraží atd. Stačí se postavit odpoledne před brněnské nádraží, aby se vidělo, kdy je největší obchod s novinami. Tisíce lidí se rozjždí z Brna a každý si koupí nějaký ten odpoledník brněnský. Tento polední „Den“ by měl všechny zprávy, které má dnes jako raník, ČTK. pracuje od půl osmé hodiny ranní do půl jedné hodiny s poledne. Celý tento materiál ve zkratkách by bylo lze zachytit. Od jedné hodiny až do 7 hodiny večer ČTK. zpráv nevydává a nevysílá a právě v tuto zpravodajsky nejneprodnější a jalovou dobu se redakčně „Den“ dělá. Z večerních zpráv dodávaných od 19. hodin zachytí už jen nepatrný zlomeček anebo někdy vůbec nic. Vždyť tolikrát se stalo, že o velké události, která se stala kolem osmé nebo deváté hodiny večerní, neměl raník „Den“ vůbec nic. Teď, kdy dochází „Našinec“ do Brna ještě týž den, srovnávám jeho materiál s materiálem ranního „Dne“ a konstatuji skoro denně, že z 80 procent má poledník „Našinec“ nadběh před raníkem „Dnem“ A těch 20 % tvoří zprávy, které ČTK. dodala mezi 11. a 1. hod. polední a pak nějaké telefonické relace z Prahy. Ale to všechno by se v poledníku, jenž by měl uzávěrku v 1 hod., mohlo být také (ovšem ne politické informace z Prahy, pozn. red.). To, co by „Den“ ušetřil na večerní a noční práci, mohlo by se dát na zvelebení a eventuelní zlacnění listu. „Den“ jako raník v konkurenci s jinými raníky neobstojí, ale jako odpoledník by se skvěle v brněnské tlačenici mohl uhlájit. Touto úpravou by jeho dnešní čtenáři o nic nepřišli a měli by tu výhodu, že by své noviny četli ještě týž den večer, neboť z Brna je odpolední spojení všemi směry přímo ideální.

Tak tedy rozdávám rady na všechny strany, ovšem nevím, zda kdo bude o ně státi. Ale myslím, že o našich tiskových otázkách musíme mluvit docela prakticky. Těch slov teoretických, byť se be honosnějších, vzletnějších a nadšenějších, namluvilo se a natisklo už více než dost. A nebylo to nakonec k ničemu. Dnes nepomůže samé povzbuzování a samé citáty, co kdo o významu a důležitosti tisku řekl, to je už nepůsobivá dekorace. Dnes platí jiná věc. Jako panímáma, která kupuje kilo pomerančů, každý třikrát ohmatá, než je vsune do tašky, tak i čtenáři ohmatávají očima noviny. A nepomůže, než jejich přáním a gústům hledět vyhovět. Není přece nemožnost dělat dobré, svižné, časové, hbité,

Na stězni vlaje trikolóra.

**„Přiznat barvu!“ Výzva od Peroutky
ochladila fašistické choutky.
Periculum hrozí-li in mora,
rychle na žerd' stoupá trikolóra.**